

POSTANOWIENIE

29 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 29 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.N. i A.N.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 17 marca 2022 r., I ACa 1436/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów K.N. i A.N. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Wrocławiu z 17 marca 2022 r., w sprawie z powództwa K.N. i A.N. o ustalenie, zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, dotyczących

obowiązku informacyjnego i jego zakresu wobec konsumenta, zgody następczej konsumenta na utrzymanie w mocy klauzuli abuzywnej, możliwości uznania części klauzul za abuzywne (ich fragmentacji), możliwości stosowania przepisów dyspozytywnych w miejsce klauzul umownych uznanych za abuzywne, możliwości stosowania średniego kursu NBP na podstawie przepisów dyspozytywnych które weszły w życie po zawarciu umowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Konieczne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Wskazane zagadnienia prawne zostały rozstrzygnięte w orzecznictwie.

Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień, w których możliwość ustalania kursu walut (a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, np. poprzez odesłanie do tabel kursowych banków ustalanych przez nie jednostronnie, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. następujące wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21, z 7 lutego 2023, II CSKP 1541/22, postanowienia SN 29 marca 2023r., I CSK 3031/22, z 27 kwietnia 2023r., I CSK 3374/22, z 29 sierpnia 2023, I CSK 4338/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie dokonuje się "separowania" poszczególnych klauzul umownych. W świetle art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z 385¹ § 1 k.c., przez pojęcie „postanowienia umowy zawieranej z konsumentem” należy rozumieć całą jednostkę redakcyjną konkretnej umowy, a nie wyrażoną w tych jednostkach, dającą się wyodrębnić normę prawną (poszczególne klauzule) regulującą zachowania stron stosunku prawnego. Postanowienia umowne w tej materii powinny być interpretowane łącznie, a nie w separacji od siebie (wyrok SN z 7 lutego 2023, II CSKP 1334/22). Wyszczególnienie w umowie jednostek redakcyjnych aktu prawnego (umowy, wzorca umownego) jest tylko zabiegiem technicznym, pomocniczym, ułatwiając orientację w tekście aktu oraz jego wykładnię. W rezultacie niezależnie od sposobu ujmowania jednostki redakcyjnej umowy, kształtuje ona, jako całość prawa i obowiązki stron w sposób zgodny lub sprzeczny z prawem.

Sąd Najwyższy podkreśla w swoim orzecznictwie, że niedozwolone postanowienie umowne (art. 385¹ § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić

mu skuteczność z mocą wsteczną (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21).

Jeżeli chodzi o obowiązek informacyjny, to był on przedmiotem wypowiedzi orzeczniczych. Te obowiązki wynikają z dyrektywy konsumenckiej a obowiązek przejrzystości warunków umownych nawet jeżeli przewidują one odwołanie się do instytucji przewidzianych przez prawo bankowe (tabeli kursowych banków) wynika z art. 4 ust. 2 Dyrektywy konsumenckiej 93/13 oraz art. 5 Dyrektywy konsumenckiej 93/13 (zob. wyrok TSUE z 18 listopada 2021, C-212/20).

Wylimitowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy kredytu indeksowanego kursem CHF jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR. Brak także podstaw do zastąpienia stawki oprocentowania LIBOR stawką WIBOR (wyroki Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Nie jest przy tym możliwe stosowanie przepisów dyspozytywnych w miejsce klauzul uznanych za abuzywne tak by można było stosować średni kurs NBP (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, z 7 lutego 2023, II CSKP 1541/22).

Brak jest m.in. podstaw do zastosowania przez analogię art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 160) i przyjęcia na tej podstawie do przeliczeń kursu średniego NBP. Także wejście w życie ustawy antyspreadowej w żaden sposób nie wpływa na ocenę abuzywności postanowień we wcześniej zawartych umowach kredytu i ich konsekwencji dla bytu tych umów (zob. w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, z 7 lutego 2023, II CSKP 1541/22).

W konkluzji sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie stanowią zagadnienia nowego, niewyjaśnionego dotychczas w orzecznictwie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11; z 15 lutego 2013 r., I CSK 313/12; z 10 lipca 2014 r., I CSK 531/13).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążył pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.

(R.N.)

[f.n]